

Odbor lidských práv a ochrany menšin

Čj.: 47477-2025-UVCR

Zápis ze zasedání Výboru pro vzdělávání Romů Rady vlády pro záležitosti romské menšiny

Dne 2. prosince 2025 od 09:30 hod. do 11:30 hod.

Zasedání proběhlo online.

Přítomné členky a členové:

Členky a členové za občanský sektor a odbornou veřejnost:

Kaleja Martin (předseda), Cibulková Andrea (místopředsedkyně), Albert Gwendolyn, Červeňáková Lada, Gulová Lenka, Klempar Miroslav, Köttnerová Renáta, Šotolová Eva, Torák Petr

Zástupkyně a zástupci státní správy a ostatních institucí:

Hrdlička Ferdinand (MŠMT), Jandáková Lenka (MPSV), Machalík Tomáš (NPI), Tranová Františka (MŠMT), Veselý Miroslav (MV)

Hostky a hosté:

Adamusová Věra (Asociace sociálních pedagogů), Hladík Jakub (Asociace vzdělavatelů v sociální pedagogice), Kourkzi Alice (NPI), Novotná Šebestová Veronika (MŠMT), Štěpánková Štýbrová Martina (MŠMT), Veselá Nová Světla (NPI), Zbořilová Helena (krajská koordinátorka pro romské záležitosti Olomouckého kraje)

Ostatní přítomní:

Seidlová Martina (tajemnice, ÚV ČR)

1) Úvod a aktuality

M. Kaleja uvedl, že cílem setkání je diskutovat možnosti, jak by fungování pozice sociálního pedagoga (dále jen „SP“) mohl Výbor pro vzdělávání Romů (dále jen „Výbor“) podpořit, aby byla v praxi, po současném systémovém nastavování, adekvátně přínosnou i pro romské žáky.

M. Kaleja dále informoval o tom, že upravený statut Výboru byl schválen per rollam hlasováním a bude předložen dne 8. 12. 2025 Radě vlády pro záležitosti romské menšiny (dále jen „RVZRM“). Cílem aktualizace je sladit statut s novým statutem RVZRM a dalšími dokumenty

Odbor lidských práv a ochrany menšin

poradních orgánů a upravit členství, zejména zakotvení Muzea romské kultury (dále jen „MRK“) a romistiky na FF UK jako členských institucí a zrušit počet členů.

M. Seidlová informovala o tematické návštěvě Rady Evropy (ADI-ROM) k tématu inkluze romské historie do školního kurikula ve dnech 6. 10. – 8. 10. 2025, které se zúčastnila. Cílem byl mj. přenos dobré praxe a získání kontaktů (ČR prezentovala mj. existenci edukativních programů MRK a integrativní přístup v rámci Iniciativy pro začleňování romských témat do výuky). Debata se týkala forem představení tématu (důležitá interaktivnost a vyprávění formou příběhů, dále adekvátní jazyk, a to i co se týče jazykové vybavenosti – romština/ etnolekty / oficiální jazyky státu). Inspirací ze zahraničí jsou již vytvořené nástroje nebo vyšší počet úředníků na podporu vzdělávání Romů a výuku romské historie. Instituci typu MRK má naopak málokterá země.

2) Budoucnost pozice sociálního pedagoga v kontextu vzdělávání romských dětí, žáků a studentů – možnosti přínosu ze strany Výboru pro vzdělávání Romů

M. Seidlová informovala, že téma SP je na zasedání Výboru specificky řešeno z toho důvodu, že cílem systémového zakotvení této pozice je mj. snaha upravit inkluzivní opatření ve školství tak, aby měla adekvátní dopad i na romské žáky a zakotvení této pozice je jedním z opatření ze Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030. Obecně s agendou SP souvisí opatření uvedená níže.

Opatření ze Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030 související s pozicí sociálního pedagoga:

- C.4.1 Legislativně ukotvit pozici sociální práce ve školství a zajistit jeho financování
- C.4.2 Systémově financovat pozice školního poradenského pracoviště a implementovat jej o další pozice (zejména v oblasti sociální pedagogiky nebo sociální práce)
- C.4.3 Zajistit kontinuální vzdělávání pracovníků ve školském poradenském systému vedoucí k podpoře jejich profesních kompetencí v diagnostice, používání diagnostických nástrojů a žádoucí odborné pedagogicko-psychologické, speciálněpedagogické či jiné intervenci, zejména v oblasti diagnostiky romských dětí, žáků, studentů
- C.4.4 Rozšířit možnosti školního poradenského zařízení pro realizaci diagnostického procesu speciálních vzdělávacích potřeb romských dětí a žáků a studentů v institucích, ve kterých se vzdělávají
- C.4.6 Zajistit podpůrné mechanismy v rámci povinné školní docházky dětem a žákům s odlišným mateřským jazykem či romským etnolektem češtiny, a to v oblastech jejich řečového vývoje, jazykové a komunikační kompetence
- C 4.8. Návrh řešení k implementaci sociální práce jako významného prvku v oblasti poradenství v oblasti vzdělávání romských dětí, žáků a studentů.

Odbor lidských práv a ochrany menšin

R. Köttnerová sdělila, že již je bývalou krajskou koordinátorkou pro romské záležitosti, ale nadále se specificky věnuje tématu SP a připravila několik návrhů pro podporu této pozice po jejím systematickém zakotvení, např. návrhy pro možnou spolupráci s již existující institucionální sítí podpory integrace/inkluze romské menšiny, tj. krajskými koordinátory pro romské záležitosti nebo romskými poradci a SP.

V. Novotná Šebestová informovala za MŠMT o aktuálním nastavení pozice SP ve školství. Od 1. 9. 2025 je sociální pedagog pedagogický pracovníkem, od 1. 1. 2026 je pozice právně zakotvena jako součást tzv. poradenských služeb školy (novela zákona o pedagogických pracovnících). Od 1. 1. 2026 bude nový systém financování (PHP max). Dle velikosti školy bude nárok na financování podpůrných pozic (ještě speciální pedagog, psycholog), do 2029 si školy mohou nakombinovat tyto pozice samy, pak bude povinně speciální pedagog nebo psycholog – výše úvazku bude záviset na potřebách žáků školy.

M. Kaleja zhodnotil jako podařenou vyhlášku č. 306/2025 Sb., kterou se mění některé vyhlášky v oblasti školství, zakotvující zásadní věci týkající se mj. SP (do agendy školního poradenství je nově zakotvena sociálně pedagogická oblast, poradenští pracovníci na školách musí vést evidenci o své agendě, a při inspekci překládat České školní inspekci, rozšiřují se činnosti pro speciálního pedagoga a školního psychologa, školy ve výročních zprávách nemají psát jen o prevenci, ale i uvádět, jak účinně řešily problémy třeba s diskriminací).

V. Novotná Šebestová a F. Hrdlička dále uvedli, že ve vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, budou vyspecifikovány činnosti SP v příloze č. 3 (12 hodin přímé pedagogické činnosti na 0,5 úvazku dle PHP max – nejedná se o přímou výuku, ale práci s kolektivem nebo depistáž, práce s rodinou; cílem je podpora, aby SP byl řádně začleňován do činnosti školy – přizván na porady apod.). Byla k tomu vytvořena pracovní skupina. Agenda SP se cíleně překrývá i s jinými agendami (psychologa apod.), aby se mohly zastupovat nebo pro případ, že další pozice škola nezvládne obsadit. SP může pracovat s jednotlivci i se skupinou (např. aktivity k utužení vztahů ve třídě). Agenda SP bude ještě metodicky upřesněna. Podpora bude přes střední článek, v budoucnu asi další metodický materiál (možná spolupráce s Výborem – např. doporučující příloha ke specifikům práce s romskými žáky). Metodický materiál „Podpůrné pozice na základních školách“ lze najít zde: [Podpůrné pozice na základních školách - edu.gov.cz](https://edu.gov.cz)

Odbor lidských práv a ochrany menšin

Průměrný počet žáků ve škole	Max. velikost úvazku	Max. počet hodin PPČ
180 - méně než 300	0,5	12
300 - méně než 400	0,8	19
400 - méně než 750	1,0	24
750 - méně než 1000	2,0	48
1000 a více	2,5	60

V. Adamusová uvedla, že SP by měl být prodlouženou rukou vedení ZŠ, může dělat monitoring, prevenci, poradenství i směrem k pedagogickému sboru.

A. Cibulková připomněla, že je novelizováno též nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků. Nyní jej projednává vláda, je řešen i počet hodin přímé činnosti SP v návaznosti na úvazek.

L. Gulová informovala, že co se týče výuky SP na VŠ, pojetí se na jednotlivých školách dost liší. SP by se měl lišit od speciálního pedagoga, měl by být schopen fungovat i preventivně (mimoškolní aktivity...), měl by být osobnostně zralý a tvořivý. Je otázka, jak nadále bude SP působit i jako sociální pracovník. K rámcovým požadavkům na studijní programy pro SP vznikl nový materiál, J. Hladík doplnil, že Asociace vzdělavatelů v SP ho připomínkovala, zatím jde o pracovní návrh.

L. Jandáková za agendu MPSV upřesnila, že SP je pedagogická pozice, v rámci činnosti SP nemůže fungovat jako sociální pracovník v sociálních službách (musel by kumulovat s další funkcí, podle § 115 a 116 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách). Plánuje se úprava zakotvení pozice sociálního pracovníka ve školství v zákoně č. 108/2006 Sb.

R. Köttnerová shrnula zkušenosti s pozicí SP v Olomouckém kraji (před systémovým zavedením do škol). Uvedla, že pozice SP nebyla všude jednoduchá a adekvátně přijímaná – např. byly i případy, kde ředitel ZŠ zakazoval spolupracovat se SP. Důležitá je multidisciplinární spolupráce, mj. se sociálním pracovníkem na obcích. Jako již na minulém zasedání uvedla, že OSPOD bývá často školou kontaktován, ale je vnímán rodiči jako represivní orgán (postrach), nebývá využita podpora sociálními pracovníky obcí, kteří by mohli intervenovat dříve a situaci řešit, pokud už je uplatněn paragraf 6 zákona o sociálněprávní ochraně, je pozdě. Do budoucna by též bylo dobré podpořit spolupráci na lokální úrovni doporučujícím materiálem, který by řešil možnosti spolupráce SP s krajskými koordinátory pro romské záležitosti a romskými poradci. Ne všechny romské žáky lze považovat za sociálně znevýhodněné, bariery v oblasti vzdělávání mohou pramenit z postojů majority k Romům, nepřipravenost pedagogů na komunikaci s romskými rodiči, Romové nemají obecně důvěru k institucím apod. – v těchto tématech by mohl být prostor pro podporu SP. Cílem je řešit případy podpory sociálně vyloučených romských žáků integrovaně. Jako negativní případ uvedla příklad jedné obce, kde i přes podporu ze strany MPSV postupu týkajícího se dávky

Odbor lidských práv a ochrany menšin

mimořádné okamžité pomoci pro použití k nákupu školních pomůcek pro sociálně slabé rodiny nebyla tato podpora rodin žáků uplatňována a nikdo to neřešil.

M. Seidlová připomněla, že bude k působení SP do budoucna otevřeno i téma metodiky, stávající metodika Asociace sociálních pedagogů nereflektuje téma romských žáků.

Dále upřesnila téma institucionální sítě podpory integrace/inkluze romské menšiny na úrovni samospráv, která by mohla pozici SP podpořit. Síť funguje na základě zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Metodicky vede v této agendě kraje Úřad vlády, kraje vedou obce s rozšířenou působností. Nelze nařizovat, pouze doporučovat postup. Krajské úřady zřizují pozici koordinátora pro romské záležitosti podle § 67 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích. Dle zákona č. 273/2001 Sb. krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti, obce s rozšířenou působností i kontroluje. Na základě § 6 odst. 8 tohoto zákona obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plní úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti. V praxi ne vždy vznikne vyloženě pozice romského poradce, ale úřad ORP je povinen agendu zajistit. Navíc samosprávy jsou často též zřizovateli škol. Tedy mohl by vzniknout doporučující materiál s návrhy pro spolupráci se SP. Cílem je, aby SP dostal adekvátní informace a kontakty pro agendu sociokulturních specifík, interkulturní komunikace a inkluze.

R. Köttnerová navázala upřesněním, že koordinátoři disponují nejlepším rozhledem, mají seznam NNO, romských poradců a dalších osob, na které se lze reálně obracet, mohou kontakty předat SP. Dále mají přehled o situaci, monitorují terén apod. Mohou doporučit pro spolupráci osoby z romské menšiny, což je zásadní pro romské děti – vidět a vnímat nějakého Roma jako dobrý vzor, i pro majoritu jako příklad důvěryhodnosti Romů apod. Dále R. Köttnerová okomentovala jednotlivé části svého pracovního návrhu materiálu „Možnosti spolupráce sociálního pedagoga s romským poradcem obecního úřadu obce s rozšířenou působností a krajským koordinátorem pro romské záležitosti“ (viz příloha).

S. Veselá Nová upřesnila, že SP si má napřed zmapovat terén a situaci, má si také zjistit síť kontaktů na NNO apod. Uvedla informaci, že co se týče počtu SP, dříve bylo v Ústeckém kraji hrazeno z dotace z NPO (Výzva MŠMT na podporu škol na podporu škol s nadprůměrným zastoupením sociálně znevýhodněných žáků (Implementace Reformy 3.2.2 Národního plánu obnovy)) PROP celkem 51 SP, ale nyní se jejich pozice překlopila do pozice sociálních pracovníků, financování skončí v roce 2027, takže i takovéto faktory budou mít vliv na celkové počty a působení SP.

Zaslala několik odkazů, jeden se týká role SP – příklady z praxe: [978-80-7578-164-2.pdf](https://www.kartakid.cz/) (TŘI ŠKOLY, TŘI PŘÍBĚHY: ROLE SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA V PRAXI). Dále zaslala příklad odkazů, které mají SP od NPI k dispozici:

<https://www.kartakid.cz/>

<https://www.societyforall.cz/karta-kid>; <https://www.societyforall.cz/signal>

Odbor lidských práv a ochrany menšin

<https://www.pravonadetstvi.cz> (Knihovna - Právo na dětství - Právo na dětství).

3) Závěr

Na příštím jednání se probere pokrok v pracovní verzi materiálu „Možnosti spolupráce sociálního pedagoga s romským poradcem obecního úřadu obce s rozšířenou působností a krajským koordinátorem pro romské záležitosti“.

Probere se také mj. možnost spolupráce ÚV ČR s MV pro předávání informací / osvěty o právech příslušníků národnostních menšin uplatňovaných v rámci komunikace MV se samosprávou.

Příloha:

Pracovní verze materiálu „Možnosti spolupráce sociálního pedagoga s romským poradcem obecního úřadu obce s rozšířenou působností a krajským koordinátorem pro romské záležitosti“.

Zpracovala: PhDr. Martina Seidlová, tajemnice

Za správnost: doc. PhDr. et PhDr. Martin Kaleja, Ph.D., MBA, předseda Výboru pro vzdělávání Romů